

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA MAKTABGACHA TA'LIM TIZIMINI RIVOJLANTIRISHDA BIRINCHI GALDAGI VAZIFAMIZ.

Fayzulloyeva Nozima Elmurot qizi

Termiz davlat pedagogika instituti Maktabgacha ta'lim fakulteti talabasi.

Annotatsiya. *Mazkur maqolada O'zbekiston Respublikasi maktabgacha ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi v anima sababdan bu konsepsiyaga "tengi yo'q" deb ta'rif berilayotganligi haqida so'z yuritiladi.*

Kalit so'zlar: *Maktabgacha ta'lim tizimi, rivojlanish konsepsiyasi, maktabgacha ta'lim tashkiloti, bola huquqlari, rivojlanish strategiyasi.*

Mavzuning dolzarbligi. Mamlakatimizda maktabgacha ta'lim uzluksiz ta'lim tizimining ajralmas qismiga aylangan. Ta'limning mazkur bo'g'inini rivojlantirish, shu asnda bolaning intellektual shaxsini shakllantirish, ta'lim xizmatlarini yaratish orqali sifat darajasini oshirishga alohida e'tibor qaratilayotgani sohadagi izchil islohotlarning natijasi bo'lmoqda.

Yangi O'zbekiston Taraqqiyot strategiyasining 100 maqsadida maktabgacha ta'lim tizimida ta'lim sifatini yangi bosqichga olib chiqish ustuvor vazifalardan biri etib belgilangani ham katta e'tiborga molik.

O'zbekiston Respublikasi maktabgacha ta'lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risidagi Prezident qarori qabul qilindi.

Qaror bilan O'zbekiston Respublikasi maktabgacha ta'lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi tasdiqlandi.

Konsepsiya doirasida maktabgacha yoshdagi bolalarning har tomonlama intellektual, axloqiy, estetik va jismoniy rivojlanishi uchun shart-sharoitlar yaratiladi. Shuningdek, bolalarning sifatli maktabgacha ta'lim bilan qamrovi oshiriladi.

Maktabgacha ta'lim muassasalarida bolalarning sog'lom va balanslashtirilgan ovqatlanishi hamda sifatli tibbiy parvarishi ta'minlanadi.

Qaror bilan Konsepsiyani 2019 yilda amalga oshirish bo'yicha "Yo'l xaritasi" hamda 2019-2024 yillarda O'zbekiston Respublikasi maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirishning maqsadli ko'rsatkichlari tasdiqlandi.

Respublikada ta'lim-tarbiya tizimini tubdan isloh qilish ish-lari jadal sur'atlar bilan olib borilmoqda. Bu borada qabul qi- lingan huquqiy-me'yoriy hujjatlar mohiyatini chuqur anglab yetish bilan bog'liq faoliyat turlari muvofiqlashtirildi. Uzluksiz ta'limning barcha bosqichlari

qatorida maktabgacha ta'limning milliy modelini aks ettiruvchi Maktabgacha ta'lim konsepsiyasi ishlab chiqildi.

Maktabgacha ta'lim konsepsiyasi - bu maktabgacha ta'lim tizimini rivojlanishi va uning ta'lim tizimidagi ustuvorligini ta'minlovchi Konseptual Nizomdir.

Maktabgacha ta'lim konsepsiyasi - maktabgacha ta'limning xalqaro andozalarga mos zamonaviy yangilanish tamoyillari va modellarini yorituvchi huquqiy-me'yoriy hujjatdir.

Maktabgacha ta'lim konsepsiyasi - maktabgacha ta'limni 2008-2020 yillarga mo'ljallangan takomillashuv strategiyasini belgilab beruvchi nazariy asosdir.

Maktabgacha ta'lim konsepsiyasining huquqiy-nazariy asosini O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi, "Ta'lim to'g'risida"gi Qonun, "Kadrlar tayyorlash milliy dasturi" va ta'lim sohasi bo'yicha qabul qilingan me'yoriy hujjatlarda ilgari surilgan ilg'or ilmiy g'oyalar tashkil etadi.

Maktabgacha ta'lim konsepsiyasi nazariy jihatdan quyidagi ustuvor tamoyillarga:

Bola shaxsiga yo'naltirilgan ta'lim;

Hamkorlik pedagogikasi asoslari;

Ijtimoiy-pedagogikyondashuv;

Psixologikyondashuv;

Qayta shakllantiruvchi ta'lim texnologiyasi;

Tubdan o'zgartirilgan o'qitish tizimiga tayanadi.

Maktabgacha ta'lim jarayonida bolaga ta'lim-tarbiya berishda shaxsga yo'naltirilgan ta'lim modeli ustuvor sanaladi.

Shaxsga ongli ravishda yondoshishning maqsadi rivojlantirish, uni berilgan standart va bosim ostida "o'zgartirish emas" balki uni qanday bo'lsa, shundayligicha qabul qilish uchun sharoit yaratishni ko'zlaydi.

Bu tamoyilda - pedagog faoliyatining vositasi sifatida emas, balki uning shaxsiy tatbiq etish vositasi sifatida namoyon bo'ladi.

Qabul qilingan Konsepsiyaga ko'ra maktabgacha ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari quyidagilardir:

Maktabgacha ta'lim sohasidagi me'yoriy-huquqiy bazani yanada takomillashtirish (Maktabgacha ta'limning davlat standartini ishlab chiqish, MTM tarbiyalanuvchilarini moddiy resurslar, oziq-ovqat mahsulotlari, dori vositalari bilan ta'minlash normativlarini tasdiqlash, muqobil maktabgacha ta'lim shakllarini amalga oshirish tartibini ishlab chiqish);

maktabgacha yoshdagi bolalarning har tomonlama rivojlanishi uchun shart-sharoit yaratish («Birinch qadam» davlat dasturini va inklyuziv ta'limni

keng miqyosda tatbiq etish, o'quv materiallarini ishlab chiqish, maktabgacha va boshlang'ich ta'limning bog'liqliligini ta'minlash);

qamrovni orttirish, bolalarning sifatli maktabgacha ta'lim olishlari uchun teng huquqlikni ta'minlash, davlat-xususiy sherikligini rivojlantirish (yangi MTMLarni qurish va eskilarini rekonstruksiya qilish, bepul bir yillik maktabga tayyogarlikni keng miqyosda tatbiq etish, muqobil maktabgacha ta'lim shakllarini rivojlantirish, respublikadagi barcha MTMLarni kommunal xizmatlar bilan bosqichma-bosqich ta'minlash);

innovatsiyalarni, ilg'or pedagogik va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarni tatbiq etish (axborot ma'lumotlar bazasini va multimedia mahsulotlarini ishlab chiqish, uy ta'limi va ota-onalarning ma'lumot olishi uchun raqamli ta'lim resurslarini tatbiq etish, respublikaning barcha MTMLarini kompyuterlar bilan ta'minlanishini va Internet tarmog'iga ulanishini bosqichma-bosqich amalga oshirish);

maktabgacha ta'limni boshqarish tizimini takomillashtirish, moliyalashtirishning shaffofligini va samaradorligini ta'minlash (samarali monitoring mexanizmlarni yaratish, manfaatdor shaxslarga ma'lumotlarni taqdim etish, muomalalar bilan ishlash tizimini takomillashtirish, chet el investitsiyalarini va grantlarini jalb qilish, me'yoriy kishi boshiga moliyalashtirishni birin-ketin tatbiq etish);

kadrlarni tanlashda va rivojlantirishda yangi yondashuvlarni tatbiq etish (xalqaro ta'lim standartlarini tatbiq etish, chet el ekspertlarini jalb qilish va chet elga tajriba orttirish safarlarini tashkil etish, xodimlar faoliyatining samaradorligini baholash mezonlarini ishlab chiqish, kadrlarni moddiy rag'batlantirish va ijtimoiy qo'llab-quvvatlash dasturlarini ishlab chiqish);

MTMLarda bolalarning sog'lom va muvozanatli ovqatlanishini, sifatli tibbiy parvarish bilan ta'minlash (MTMLarni mahsulotlar bilan ta'minlanishining markazlashtirilgan monitoring tizimini yaratish, autsorsing shartlari asosida maxsuslashtirilgan korxonalarini jalb qilish, alohida ehtiyojlari bo'lgan bolalarga kompleks yordamni takomillashtirish).

Konsepsiya bosqichma-bosqich amalga oshiriladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Vinogradova N.A., Miklyaeva N.V., Tolstikova Yu.V. va hokazo. Maktabgacha ta'lim ta'lim. Terminlar lug'ati / -M.: Ayris-press, 2005. -400 b. - (Maktabgacha ta'lim va rivojlanish).

2. Novikova G.P. Zamonaviy maktabgacha ta'limni boshqarish shartlar: Maktabgacha ta'lim muassasasi rahbari uchun qo'llanma. -M .: Ventana-Graf, 2007 .--80 b. -(Kutubxona bolalar bog'chasi).
3. Pozdnyak L. V., Lyaschenko N. N. Maktabgacha ta'limni boshqarish: Darslik. stud uchun qo'llanma. ped. universitetlar. -2-nashr, Stereotip. M .: "Akademiya" nashriyot markazi, 2001 .--432 b.
4. Troyan A.N. Maktabgacha ta'limni boshqarish: darslik. -M .: Sfera TC, 2005 .--160 b. (Qo'llanma).